

TUTKIMUSRAPORTTI

“Lisääntyvä

**naisten osuus teknologia-
alalla**

[erityisesti koodareissa] vauhdittaa taloutta ja
mahdollistaa heidän täysimääräisen osallistumisensa
yhteiskuntaan”

JOHDANTO JA ESIPUHE

Tässä raportissa tuodaan esille keskeisiä havaintoja yhteensä 38 haastattelusta. Tutkimuksessa haastateltiin koodaus- ja it-alan työpaikkoihin onnistuneesti uudelleenkouluttautuneita naisia Suomesta, Ranskasta, Maltalta ja Puolasta. Haastatteluissa naisilta kysyttiin heidän motivaatiotekijöistään, matkalla saadusta avusta/ tuesta ja kohdatuista esteistä. Lisäksi tutustuttiin kliseisiin, joita he ovat uudelleenkouluttautuessaan kohdanneet.

Tässä raportissa tuotuja havaintoja voidaan hyödyntää erilaisissa koulutustilaisuuksissa, joissa esimerkiksi halutaan tuoda esille IT-alan sukupuolistereotyyppioita tai innostaa naisia teknologia-alalle. Tutkimuksessa kävi ilmi, että eurooppalaisilla työnantajilla on osaajapula (erityisesti kehittäjien keskuudessa). Lisäksi avoinna on useita työpaikkoja, joihin ei ole riittävästi hakijoita. Tällöin on merkittävää, jos työttömät tai matalapalkka-aloilla olevat naiset voivat uudelleenkouluttautua IT-alalle.

Finanssi, urheilu, henkilöresurssit, terveys, kielet, vieraanvaraisuus, vakuutus, johto, myynti, muoti, sosiaalinen apu, televiestintä, laki, gastronomia, opetus, insinööri, kukkakauppa... Suomesta, Ranskasta, Maltalta ja Puolasta onnistuneesti uudelleenkouluttautuneiden 38 naisen työtehtävät korostavat, että IT-alalla on hyvin monen tyyppisiä työpaikkoja. Se puolestaan todistaa, että ohjelmistoalalla on tarjottavana paljon enemmän, mitä yleisesti on tiedossa.

¹ Cedefop (2015). Skill shortages and gaps in European enterprises: striking a balance between vocational education and training and the labour market. Luxembourg: Publications Office. Cedefop reference series; No 102.

<http://dx.doi.org/10.2801/042499>

The Korn Ferry Global Talent Crunch report - Korn Ferry Institute. (2018)

Indeed, Hiring Lab (2015) Opportunities & Challenges for European Tech Employers

TÄRKEIMMÄT **SYYT** KOULUTTAUTUA UUDELLEEN

Uudelleen kouluttautuneiden naisten haastatteluista esille nousevat erityisesti kaksi syytä muutoksen tarpeelle: ammatilliset ja henkilökohtaiset syyt.

AMMATILLISET SYYT

Monet naiset mainitsivat useita ammatillisia syitä, jotka saivat heidät pohtimaan uudelleen kouluttautumista IT-alalle.

Epävakaa työympäristö

“Työskentelin siellä täällä löytämättä pitkäaikaista työpaikkaa”.

Jotkut heistä eivät löytäneet vakaata työpaikkaa, jossa pystyisivät olemaan pidempään. He olivat tottuneet työskentelemään useissa yrityksissä, hyppäämään lyhytaikaisesta työsopimuksesta toiseen sekä työskentelemään siellä täällä löytämättä pidempään kestävää työtehtävää. Näin ollen he eivät voineet työskennellä pidempää aikaa samassa työtehtävässä.

Työ joka ei sovi

“Tajusin, etten halunnut tehdä sitä työtä”.

Osa haastatteluista naisista oli saanut tarpeekseen työpaikastaan. He eivät esimerkiksi saaneet kiinnostavia työtehtäviä, jolloin työ ei enää palkinnut tai innostanut heitä. Tämän johdosta osa alkoi sairastaa masennusta.

Toiset puolestaan huomasivat opiskelevansa väärällä alalla: opinnot eivät vastanneetkaan naisten odotuksia.

Urakehityksen näkökulma

“En halunnut tehdä samoja asioita koko elämäni”.

Jotkut huomasivat, ettei uralla ollut enää mahdollista kehittyä. He olivat työskennelleet pitkään samassa positiossa ja kaipaivat muutosta: ylenemistä tai työtehtävien kehittämistä. Osa kertoi, että yksitoikkoinen ja -puolinen työ sai pohtimaan uudelleen kouluttautumista uusiin tehtäviin.

Henkilökohtaisen potentiaalin etsiminen

“Etsin yhä itseäni”.

He, jotka eivät päässeet opiskelemaan haluamaansa alaa, jäivät opintojen ja työelämän ulkopuolelle. Ilman ohjausta he eivät tienneet, mitä tehdä ja he tyytyivät tähän kohtaloon.

HENKILÖKOHTAISET SYYT

Terveydelliset

“En voinut jatkaa työtäni terveydellisistä syistä”.

Joissakin haastatteluissa esille tulivat terveydelliset syyt. Niistä johtuen osa joutui vaihtamaan urapolkuaan ja osalla se johti erityisiin tarpeisiin. Esimerkiksi etsittiin työtä, jota pystyi tekemään istuen selkävaivojen vuoksi tai työtä, joka kuormittaisi vähemmän. Näiden esimerkkien lisäksi nostettiin myös muitakin terveydellisiä huomioita.

Erilaiset tehtävät IT-alalla korostivat sitä, että työtä voi tehdä monella tapaa. Yhdellä haastatelluista oli fyysinen vamma, jonka vuoksi osa hänen kehostaan oli halvaantunut. Hän pystyi kuitenkin tekemään työtään tietokoneella suunsa avulla.

Perhe-elämä

“Sain lapsen ja kumppanini kanssa päätimme muuttaa toiseen kaupunkiin”.

Esimerkiksi muutto, raskausaika, lapsen saaminen, muuttaminen ja muuttuvat perheolosuhteet voivat vaikuttaa oleellisesti henkilön motivaatioon kouluttautua uudelleen.

TÄRKEIMMÄT SYYT TEHDÄ VALINTA

Aiemmin mainitut kohdat antoivat mallia siitä, mitkä innostivat naisia uudelleen kouluttautumaan IT-alalle. Seuraavaksi tutustutaan syihin, jotka myötävaikuttivat päätöstä ja miksi he lopulta päättivät kouluttautua uudelleen. Haastateltavat mainitsivatkin useita asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat heitä jatkamaan uudelleen kouluttautumista.

VETOVOIMA ALALLA

Se on ympäristö, josta pidän

“Olin kiinnostunut tietokoneista: tunsin oloni mukavaksi oli kyse mistä tahansa ohjelmistosta, laitteesta...”

Useimmat haastatellut naiset kertoivat aidosta kiinnostuksestaan IT-alaa kohtaan. He innostuivat tietokoneista ja uusista teknologioista. Jotkut halusivat oppia, mistä koodaamisessa on kyse ja millaisia taitoja tässä ammatissa tarvitaan. Toiset kertoivat ylpeänä olevansa nörttejä, joka luonnollisesti johti heitä uudelleen kouluttautumisen ja alan pariin.

Osa haastatelluista kertoi ensimmäiseksi testanneensa pärjäämistään alalla itseopiskelun, ilmaisten verkkokurssien, workshopien ja testien avulla. Niiden onnistuminen vakuutti ottamaan riskin ja samalla he ottivat askeleen kohti uutta alaa.

En halunnut katua mitään

“Entä jos en tehnyt sitä? En halunnut katua päätöstäni”.

Osa naisista ei halunnut katua myöhemmin sitä, etteivät koskaan kokeilleet pärjäämistään alalla.

ALAN MAHDOLLISUUDET

Se on työ, jonne rekrytoidaan paljon

“Halusin työskennellä siellä, missä oli mahdollisuuksia, missä pystyin kehittymään”.

IT-ala on monien haastateltujen naisten mukaan lupaava ala. IT-alalla yleisesti puhutaan paljon itsensä kehittämisestä ja innovoinnista. Ammattitaitoisille on alalla paljon mahdollisuuksia ja heidän on helppo löytää se oma työpaikkansa. Osa haastatelluista mainitsi myös 2000-luvun "IT-buumin".

Se on työ, jossa on paljon mahdollisuuksia

“Voit tehdä monia eri asioita, etkä koskaan kyllästy”.

Osa naisista mainitsi, että koodari voi työskennellä monissa eri projekteissa. Työ ei ole yksitoikkoista, vaan se palkitsee ja tarjoaa monia mahdollisuuksia työntekijälle.

Hyvä työtahti

“Joustavuuden ansiosta työtä voidaan tehdä missä ja milloin tahansa”.

Pari naista korosti haastatteluissa, että työtä on helppo sovittaa omaan aikatauluun sopivaksi. Tämä on esimerkiksi perheellisenä iso etu. Joitakin motivoi, että he pystyvät luomaan sen itselleen sopivan työaikataulunsa. Sen ansiosta he pystyvät sovittamaan työ- ja vapaa-aikaansa joustavasti tarpeen mukaan.

Siitä maksetaan

“Yksi syy oli ehdottomasti tulot”.

Taloudellinen näkökulma, hyvä palkka ja paremmat olosuhteet innostivat joitakin uudelleen kouluttautumaan IT-alalle. Osa motivoi se, että he saivat tällä alalla enemmän palkkaa, kuin aiemmasta työstään..

NEUVO

Sukulaiset/ystävät/puoliso, jolla on IT-tausta

“IT-alalla työskentelevät läheiset innoittivat koodariksi”.

IT-alalla työskentelevä läheinen tai tuttu innoitti monia haastatelluista hakeutumaan IT-alalle. Läheisellä tarkoitetaan esimerkiksi perheenjäsentä, ystävää tai tuttavaa. Näiltä naisilta löytyi valmiiksi mentori, joka tuki, neuvoi ja auttoi heitä alalle siirtymisessä. Mentori myös jakoi osaamistaan ja tarvittaessa jutteli työhön liittyvissä asioissa. Tämä henkilö monesti rohkaisi uudelleen koulututtajaa alalle.

On myös huomionarvoista, että moni haastateltu nainen harkitsi ammattia IT-alalta, koska heidän kumppaninsa työskenteli kyseisellä alalla. Tämä osoittaa, kuinka tärkeää ja rohkaisevaa läheisen tuki on.

Valtion organisaatiot /

“Valtion työvoimatoimistossa tehtiin vahva aloite näihin ammatteihin”.

Osa naisista sai neuvoja työvoimapalveluista, joissa heitä ohjattiin uudelleen koulututtumaan IT-alalle.

AIEMPI TILANNE

Olin hyvin tylsistynyt työssäni / tarvitsin

“Tarvitsin jotain, joka aktivoi aivojani enemmän”.

Haastatteluissa tuli ilmi, että naiset kaipaavat työssään enemmän älyllisiä haasteita ja ilman sitä kokevat kehityksensä pysähtyneen. Näin kävi aiemmissa työtehtävissä.

He kertoivat, ettei työssä ollut näkyvissä urakehitystä tai he eivät saaneet lisää vastuuta. Tämän vuoksi he eivät olleet tyytyväisiä uravalintoihinsa ja halusivat kokeilla jotain uutta.

Olin työtön / Tarvitsin työtä

“Johto päätti hyvästellä minut. Minun piti löytää toinen työ”.

Viimeinen syy uudelleen kouluttautumiseen oli aiemman työpaikan menettäminen. Joillakin naisista oli vain vähän töitä tai heidät irtisanottiin. Näin ollen he kokivat, että heidän oli löydettävä uusi työ mahdollisimman nopeasti.

**Tyypillisimmät reaktiot, kun
uudelleenkouluttautumisesta
ilmoitettiin toiselle**

Ilo

“Sain erittäin hyvää palautetta. Perheeni ja ystäväni olivat innoissaan, kannustivat”.

Haastatteluissa yleisesti esille noussut palaute uudelleen kouluttautumisesta oli positiivinen. Suurimmalla osalla läheiset, perhe, ystävät ja kollegat reagoivat tulevaan alanvaihdokseen myönteisesti ja joissakin tapauksissa jopa ihaillen. Jotkut pitivät päätöstä suurena ja rohkeana valintana. Yleisesti haastatellut naiset saivat innostavaa palautetta ympäriltään ja tunsivat tehneensä oikean päätöksen.

Tuki/ Kannustaminen

“Perheeni on aina tukenut minua päätöksissäni ja kunnioittanut mielipidettäni”.

Toinen esille noussut reaktio oli rohkaiseva. Kun naiset olivat ilmoittaneet päätöksestään, heidän ympärillään oli paljon tukijoita. Näitä naisia tuettiin ja autettiin paljon uudelleen kouluttautumisessa.

Yllättynyt

“Läheiseni hämmästyivät, kun uravalintani muuttuikin niin paljon. Jotkut olivat siitä hyvin yllättyneitä”.

Joidenkin haastateltavien tuttavat yllättyivät, koska heidän mielestään IT-ala ei sopinut naisen persoonallisuuteen. Joissakin tapauksissa naisen edellisen ja uuden työn välissä oli suuri kuilu.

Huolestuneisuus /

“Ihmiset olivat huolissaan, että tein jotain typerää”.

Jotkut läheiset olivat huolissaan haastatellun valinnasta, sillä he lopettaisivat työn varmassa työpaikassa ja aloittaisivat uuden uran täysin alusta/nollasta. Näiden läheisten mielestä se oli valtava riski, jota ei välttämättä kannattaisi tehdä..

Erimielisyys

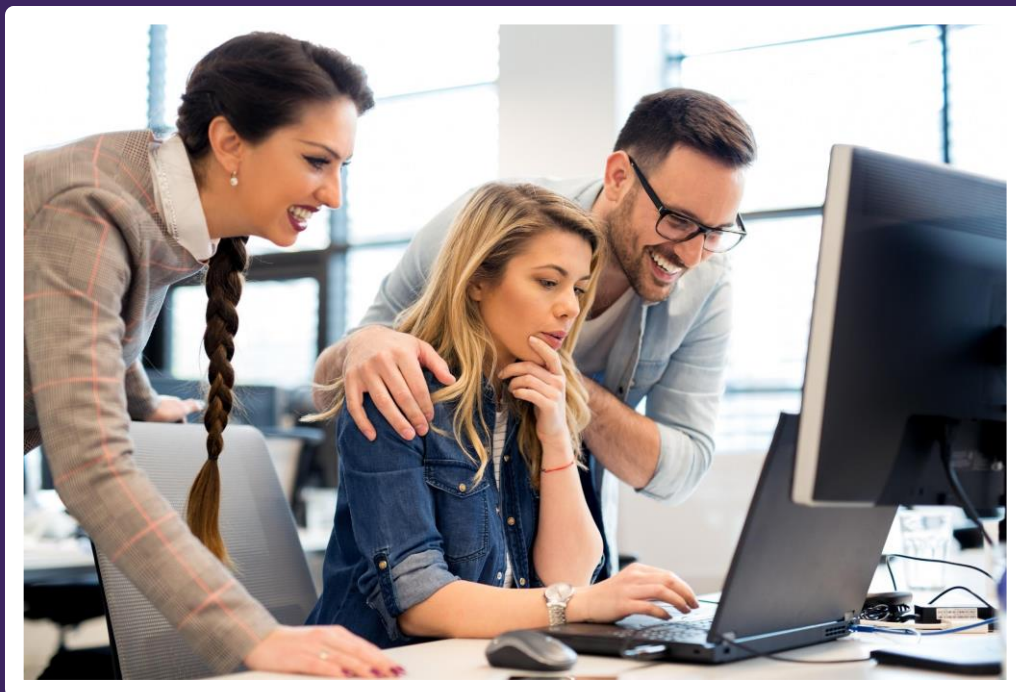
“Isäni ei ollut kanssani samaa mieltä. Hän sanoi, että tekisin poikien työtä”.

Muutama haastatelluista kohtasi erittäin negatiivisia reaktioita. Joidenkin läheiset ajattelivat, että IT-ala ja koodaus on niin kaukana naisen sen hetkisestä osaamisesta, etteivät he tule onnistumaan uudelleen kouluttautumisessa. He kuulivat tavallisia alan kliseitä: se on miesten työ, se on hyvin teknistä, sinun täytyy olla hyvä matematiikassa.....

Ei reaktiota

“Ei oikeastaan ollut mitään reaktiota: ”katsotaan””.

Jotkut haastatelluista eivät kokeneet minkäänlaisia reaktioita päätöksestä ilmoitettuaan. Heidän läheisensä vain odottivat mitä tulee tapahtumaan ja eivät yrittäneet vaikuttaa naisiin positiivisesti tai negatiivisesti.

**TUEN MERKITYS, KUKA AUTTOI
JA MITEN?**

Perhe, puoliso ja ystävät

“Minulla oli mieheni: hän hoiti kotiamme, auttoi lasten kanssa, joten hän auttoi minua paljon”.

Yleisimmin perhe ja ystävät tukivat haastateltuja. Kaikki haastateltavat korostivat, kuinka paljon se vaikutti myönteisesti uudelleenouluttautuesssa. Saatu apu ja tuki oli esimerkiksi käytännön apua (lasten hoitaminen, kotitehtävistä huolehtiminen, perheen järjestelyt...), henkistä tukea sekä taloudellista apua.

Poikaystävän, aviomiehen tai puolison tuki mainittiin useasti. Mikäli puoliso työskenteli alalla, se auttoi haastateltuja entistä enemmän uudella uravalinnallaan.

Myös ystävien tuki oli erittäin tärkeää haastatelluille. Ystävien tuki koettiin tärkeäksi, koska he lisäsivät itseluottamusta ja tarjosivat tukeaan aina tarvittaessa. Ystävä saattoi esimerkiksi lähettää kannustavan tekstiviestin ja kertoa, että on lähellä jos tarvitset apua.

Oppilaitokset / Kurssikaverit

“Olimme kaikki naisia ja vaikka olimme eri-ikäisiä, oli helppo ymmärtää toisiamme: he kannustivat minua paljon, antoivat paljon itseluottamusta ja se tuntui hyvältä. Se oli siistiä.”.

Myös opiskellessa löytynyt tuki toimi vahvana mentorina monelle haastatelluista naisista. Tuki tuli esimerkiksi opettajalta, joka uskoi naiseen ja häneen kykynsä harjoitella, kokeilla ideoita ja toimia ammattimaisesti. Tuki saattoi tulla myös luokkakavereilta, positiivisesta ilmapiiristä, jossa jaettiin ideoita ja pystyttiin innostumaan yhdessä opeteltavista asioista. Siinä korostuivat yhteenkuuluvuus, toverillisuus sekä avun saaminen ja antaminen.

Neuvonantajat

“Luulen, että se oli neuvonantajani: hän motivoi meitä sanomalla, että mitä ikinä haluatkaan tehdä ammatiksesi, se on mahdollista”.

Työvoimakeskusten ja valtion organisaatioiden neuvonantajilla on erittäin tärkeä rooli. Jotkut naisista korostivat sitä, että nämä asiantuntijat lisäsivät motivaatiota, itseluottamusta ja uskallusta ottaa askel kohti uudelleenouluttautumista. Kuunteleminen ja annetut neuvot vaikuttivat merkittävästi haastateltujen päätökseen muokata omaa tulevaisuutta.

Ammatillinen: työkaverit ja verkosto

“Naisten koodiyhteisö: He ovat antaneet minulle positiivista tukea ja minusta tuntuu, että pystyn tähän, ja vaikka tämä on vaikeaa, tunnen, etten ole yksin”.

Perheen ja ystävien lisäksi monet haastateltavat löysivät tukea yhteisöjen avulla: esimerkiksi bloggaajien yhteisö, IT-alan yhteisö ja freelancer-vertaisryhmät antoivat naisille vinkkejä. Tästä maininneille oli erittäin arvokasta pystyä puhumaan aiheesta toiselle, kun eivät tienneet mitä tehdä. Tai kun he etsivät neuvoja tai vastauksia, joissa heidän perheensä tai ystävänsä eivät voineet auttaa. Tällaista tukea pystyi tarjoamaan myös kollega tai yhteistyökumppani.

Useat vastaajat korostivat, kuinka hyödyllistä ideoiden jakaminen oli ollut: he saivat palautetta, kannustusta (viemään ideoita eteenpäin) ja itseluottamusta.

Ei ollenkaan tukea

“Kun kyse on taloudellisesta tai henkisestä avusta tai tuesta, kukaan ei auttanut minua, pystyin vain luottaa itseeni”.

Muutama haastateltava vastasi, ettei saanut tukea lainkaan. Uudelleenkouluttautuminen oli heille vaikeaa ja se vaikutti muun muassa taloudellisesti, henkisesti sekä yleisesti elämäntyyliin.

Oleellinen huomio on kuitenkin se, saatu tuki ei välttämättä poista henkilön omia epäilyksiä. Vaikka perhe ja ystävät olivat kannustavia, uudelleenkouluttautuminen saattoi silti huolettaa tai epäilyttää. Tämä koski erityisesti haastateltuja, jotka vaihtoivat korkeapalkkaisen työnsä tai vakaan työuransa kouluttautukseen uudelleen toiseen ammattiin. Tämä saattoi johtaa myös taloudellisiin haasteisiin.

ERITYINEN **AMMATTILAISTEN** ROOLI HEIDÄN ROOLINSA JA TUKENSA

Ammatillinen apu on erittäin tärkeää hakijoiden uudelleenoulutuksessa koko prosessin ajan. Ammatillaiset ohjaavat ja auttavat naisia päätöksissään, etenemään oikeaan suuntaan ja helpottavat heitä uudella polullaan. Työllisyysneuvojen rooli on myös hyvin tärkeä ennen uudelleenouluttautumisen aloittamista, jotta naiset kuulevat koulutuksen hyödyistä ja valitsevat sen tulevaksi ammatikseen.

Oppilaitokset

“Olin vain onnekas tavassani erittäin mukavia ihmisiä harjoituskeskuksessa. Ihmiset, jotka eivät vain vaadi rahaa koulutusten suorittamiseen, vaan myös tukivat meitä.”

Osa haastelluista naisista kertoi, että apu ja tuki tuli enimmäkseen oppilaitoksesta. He kiittivät erittäin avuliaita ja kuuntelevia opettajia, jotka auttoivat heitä koko koulutuksen ajan, motivoivat työskentelemään sekä selittivät vaikeita käsitteitä, kunnes ne tulivat tutuiksi haastatelluille.

Työvoimakeskukset / Valtion organisaatiot

“Sain apua ohjaajaltani. Hän kyseli kuulumisiani, auttoi minua paljon sekä auttoi rahoittamaan osaa koulutuksesta. Sain häneltä paljon tukea”.

Nämä toimijat ovat erittäin tärkeitä sekä ennen uudelleenouluttautumista että koko sen ajan. Asiantuntijoiden on kuitenkin oltava läsnä uudelleenouluttautuvia naisia kohtaan. **Monet haastateltavista ovat erittäin kiitollisia neuvonantajilleen**, koska opastuksen ansiosta he saivat muun muassa koulutukselleen avustavaa rahoitusta. Myös jotkin muut toimijat, kuten yritykset, tarjosivat naisille erilaisia mahdollisuuksia kuten osa-aikaista työtä tai kursseja. Myös organisaatioiden tapa seurata edistymistä tuntui tärkeältä saavutetun edistyksen arvioimisessa.

IT-ammattilaiset / Amatilliset verkostot

“Minulla oli loistava mentori. Hän käytti aikaa opastaakseen minua koodauskäsitteiden kanssa ja ehti aina vastata kysymyksiini”.

“Yksi henkilö, jonka tunnen yhteisön kautta, on ollut tärkeä mentori: hän auttoi minua, antoi neuvoja ja ohjasi minua uudelleenoulutuksessani”.

IT-alan ammattilaisten ja yhteisöjen apu sekä neuvot koettiin erittäin tärkeiksi ja tarpeellisiksi. Palautteen mukaan mentorin hyviin ominaisuuksiin kuului kärsivällisyys sekä hänen avullaan oli helpompaa kotoutua alalle sekä tehdä tarpeellisia valintoja.

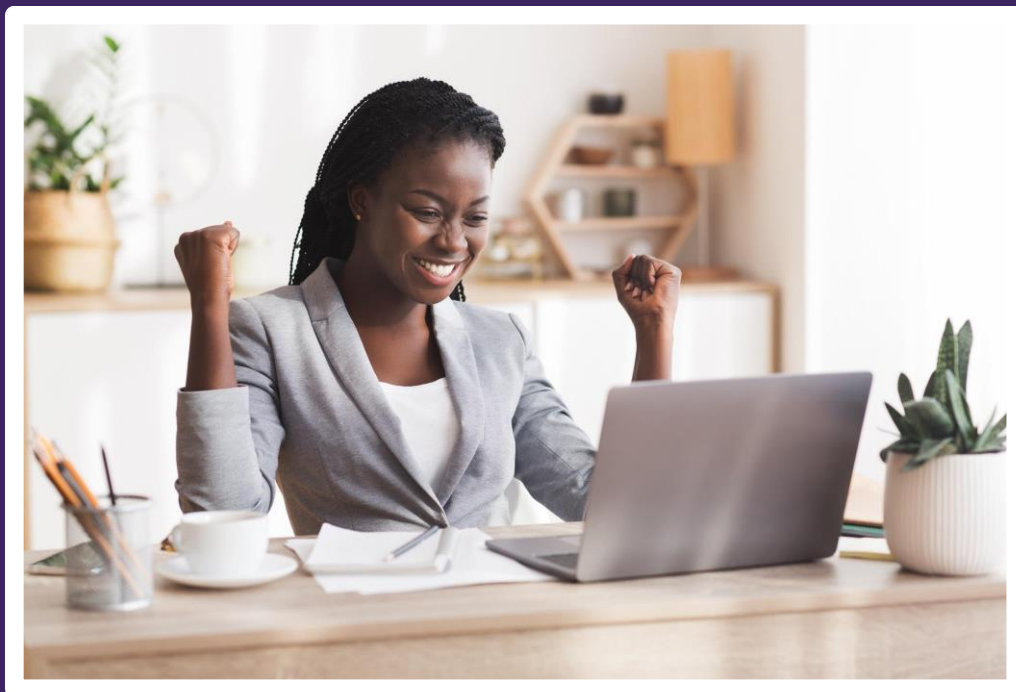
Ei ammatillista apua

“En saanut opintorahaa”.

Monissa vastauksissa korostui, etteivät haastatellut naiset saaneet lainkaan apua työllisyyspalveluista, työvoimaneuvojilta tai valtion työvoimapalveluista. Näissä vastauksissa korostuu, etteivät ohjaajat oikein osanneet puhua koodaamisesta, koska heillä ei ollut tarvittavaa tietoa tai tuntemusta alalta. Koska ammatin koettiin olevan enimmäkseen miehille, jotkut asiantuntijoista eivät edes ehdottaneet IT-alaa naisille.

Jotkin haastateltavista eivät saaneet taloudellista apua ollenkaan ja jotkut huomasivat mahdollisuuden opintotukiin vasta uudelleen koulutuksen päätyttyä.

Tässä vaiheessa on mielenkiintoista huomata haastateltavan kotimaan merkitys uudelleen kouluttautuesssa IT-alalle: haastatellun motiivien lisäksi taloudellinen ja sosiaalisen ympäristö sekä työvoimapalveluiden taso vaikuttavat olevan merkittävässä asemassa, kun haastateltava päättää kouluttautua uudelleen. Tämä vaikuttaa myös myöhempään menestykseen alalla.

MITEN NÄMÄ NAISET MÄÄRITTELEVÄT JA KÄSITTELEVÄT MENESTYMISTÄ JA EPÄONNISTUMISTA?

Monet vastaajista korostivat käyneensä emotionaalista vuoristorataa erityisesti uudelleen koulutuksen alussa. Heidän tapansa määritellä/käsitellä hyviä ja huonoja hetkiä toivat tutkimustuloksia käsitellessä paljon ajatuksia, joita voi mahdollisesti myös hyödyntää.

Menestys voi motivoida, mutta se tuo mukanaan myös paineita, ettei menetä jo saavutettuja asioita. Epäonnistuminen voi tuntua henkilökohtaiselta, tunnustukset voivat tuoda lisää energiaa ja stressi voi haitata työtä.

UPEITA HETKIÄ

Ylpeyden tunne

“Kun läpäisin kokeet, tunsin itseni todella ylpeäksi, koska tiesin, että se avaisi minulle ovia ja antaisi minulle mahdollisuuden tehdä, mitä halusin tehdä”.

Haastateltujen mukaan uudelleen koulutusvaiheessa oli lukuisia ilon hetkiä. Ne olivat tärkeitä, koska tunne ylläpiti heidän motivaatiotaan sekä antoi toivoa ja voimaa jatkaa. Tehtävien ymmärtäminen, muiden auttaminen, hyvän esityksen pitäminen sekä hyvän palautteen saaminen on varmasti tärkeää millä tahansa alalla, kun kouluttaudutaan uudelleen. Opetusalalla työskentelevän on hyvä kiinnittää tähän erityistä huomiota ja korostaa näitä hetkiä.

Saavuttamisen merkitys

“Suurimmat onnistumiset ovat kaikki yksilölliset ja kollektiiviset projektit, jotka sujuivat erittäin hyvin”.

Myös saavutukset todistuksissa merkitsivät haastatelluille paljon. Hyvän palautteen saaminen, testissä onnistuminen sekä viimeisen pisteen/tason/kurssin läpäiseminen olivat vastaajille tärkeitä hetkiä. Ne konkreettisesti osoittivat sen, että he ovat oikealla tiellä. Jokainen saavutus auttoi tuntemaan varmemmin, että uudelleen koulutusvalinta oli oikea.

On myös mahdollista sanoa, että onnistuminen toimii keskeisessä tukiroolissa koulututtautuesssa uudelleen. Tätä olisi hyvä myös korostaa työllisyysneuvojille.

Viimeinen tärkeä ja luultavasti merkittävin menestystekijä on se, että useat naisista löysivät helposti työpaikan uudelleen kouluttautumisensa jälkeen. Tämä loppujen lopuksi oli heistä jokaisentavoite.

Tuen merkitys

“Tieto siitä, että minulla oli kotona joku, joka voisi auttaa minua, oli plussaa muihin verrattuna”.

Avain menestykseen on tuki, jonka avulla voi pystyä motivoituneena koko uudelleen koulutuksen ajan. Tämä korostui erityisesti vaikeissa hetkissä. Perhe, kumppani ja ystävät olivat tärkeitä kaikille naisille, jotka päätyivät uudelleen kouluttautumaan koodausammattiin.

Monet vastaajat lukivat vahvuuksiinsa myös tiimiin kuulumisen, menestyksen juhlistamisen sekä epäonnistumisien käsittelemisen. Koulutusympäristö on todella tärkeässä roolissa ja mitä tiiviimpi oppilasryhmä on, sitä enemmän he auttavat ja tukevat toisiaan. Oppilaitoksilla on oma roolinsa hyvän ympäristön luomisessa. On tärkeää, että kurssille osallistuvaa kannustetaan tekemään kovasti töitä sekä saavuttamaan tavoitteita sekä yksin että tiimissä. Tämä selkeästi voimaannuttaa.

Opettajat / koulutuskeskukset

“Koulutuskeskuksessamme sai merkin jokaisesta suoritetusta kurssista. Ja nämä merkit saivat minut tuntemaan, että olen tehnyt jotain”

Lopuksi on hyvä todeta, että myös opetuksen merkitys on ratkaisevan tärkeää. Hyvä opettaja voi myös osaltaan vaikuttaa uudelleen koulutukseen. Opettajan/ohjaajan on hyvä olla kannustava, joko lisää ryhmän innostusta. Monen vastaajan mielestä hyvä opettaja tuntee opetusmenetelmänsä, ottaa huomioon oppilaansa yksilöinä sekä ottaa aikuisopiskelijat tosissaan.

BAD MOMENTS

Stressi ja paine

“Loimme toisillemme hieman paineita; Olin 34-vuotias, kun kouluttauduin, mitä jos en saavuta tavoitteitani?”.

Uudelleen koulutus on iso haaste. Jotkut naiset lopettivat vakaan ja varman työnsä ja suuntasivat kohti epävarmempaa tulevaisuutta. Tämä tilanne luo paljon paineita itselle, mutta myös perheelle tai ystäville heidän ympärilleen. Itsensä ja päätöksensä kyseenalaistaminen lisäsi stressiä ja paineita kyseisille haastatelluille. Ja lopuksi, masennus tai epäonnistuminen kokeessa sai heidät pelkäämään tulevaisuutta.

Joskus kurssikaverin menestys sai heidät pohtimaan omaa epäonnistumistaan. Voi olla vaikeaa nähdä, kun joku muu onnistuu jossain, mikä itselle tuntuu niin vaikealta. Niinä hetkinä stressi ja paine voivat olla sekä motivoivia että haastavia. Tapa, jolla käsittelee tällaisia tilanteita tai antaa sen vaikuttaa asenteeseen, riippuu melko paljon henkilön luonteesta.

Itseluottamuksen puute

“Joskus epäilen itseäni liikaa ja ajattelen, etten ole tarpeeksi hyvä”.

Kun haastateltu oli lannistunut tai kyseenalaisti itsensä, myös muut vaikeat hetket tulivat mukaan. Ammatillinen itsetunto voi kärsiä, kun vaihtaa alaa ja silloin tuntee olonsa haavoittuvaksi. Ei ole helppoa aloittaa alusta. Epäily, pelko ettei onnistu, pelko ettei ymmärrä.

Tässä vaiheessa erittäin tärkeä rooli oli opettajalla/mentorilla, työvoimaneuvojalla tai perheellä ja ystävillä. Niinä hetkinä opettajien ja työvoimaneuvojien tapa seurata edistymistä oli jälleen ratkaisevan tärkeää, jotta nainen pysyi päätöksessään eikä heittänyt pyyhettä kehään.

Vaikeat alut

“Harjoittelu oli vuoristorataa. Alussa se oli monimutkaista, koska se oli alalla, jota en tuntenut ollenkaan”.

Monet vastaajista kertoivat, että alku oli hyvin vaikeaa. Alkuun todellakin liittyy haasteita: uusi ympäristö, uusi kieli, uudet ihmiset. On vaikeaa aloittaa täysin alusta. Hyvin teknisten tietojen omaksuminen sai aikaan monessa naisessa pelon tunnetta. Osa vastaajista myönsi, ettei ollut riittävän hyvin perillä tarvittavasta työmäärästä. He eivät tajunneet aiemmin, kuinka paljon siihen tarvittiin työtä ja aikaa.

Alku on keskeinen vaihe sekä työllisyysneuvojen että opettajien seurantasuunnitelmassa. Se on harjoittelijalle vaikea siirtymävaihe, jota on seurattava tarkasti. Sen ansiosta voidaan välttää tunteita kuten epätoivo, toivottomuus, lannistuminen sekä jopa uudelleen koulutuksen peruuttaminen harjoittelijan päätöksestä.

Kova rytmi

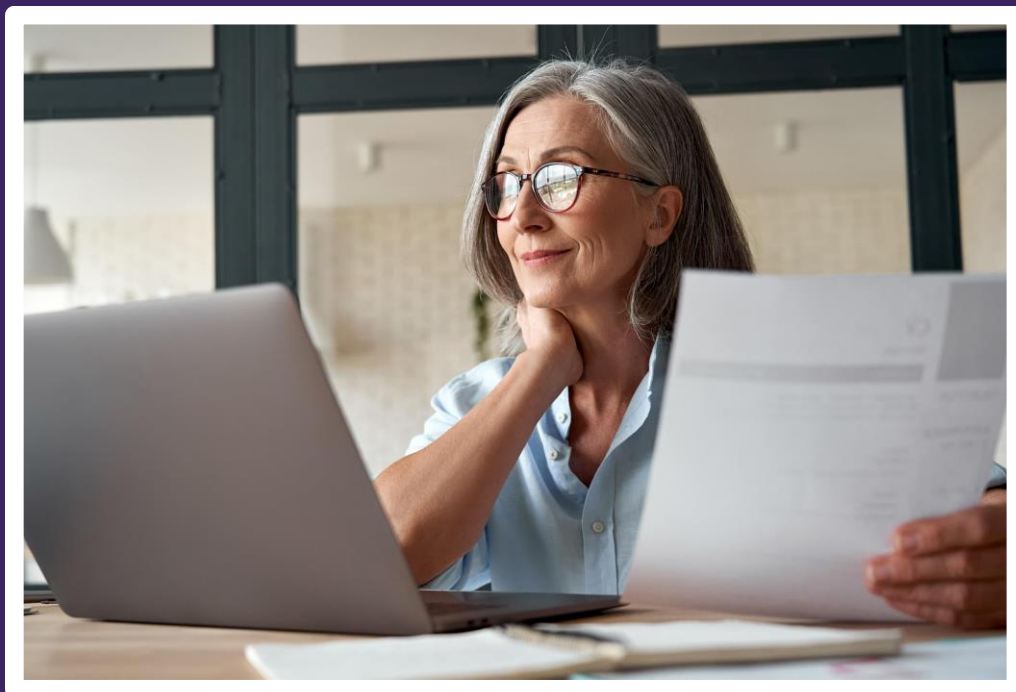
“Pieni lannistava hetki oli tajuta, että rytmi piti kestää pitkään: se oli vaikeaa. Minulla ei ollut aikaa hengittää”.

Useimmiten uudelleen koulutus tapahtuu lyhyenä intensiivikoulutuksena. Lyhyessä ajassa on sen vuoksi paljon opittavaa, joka luo erittäin kovan tahdin oppimiselle. Kuten aiemmin todettiin, uudelleen koulutus on investointi tulevaisuuteen. Naisten on oltava tietoisia tulevasta ja valmistauduttava työhön, joka kouluttautuesssa odottaa. On tärkeää, etteivät he luovu uudelleen koulutuksestaan. Työllisyysneuvojen tehtävänä on jälleen kertoa heille näistä haasteista, joita he voivat kohdata. Opettajista/mentoreista voi olla suurta hyötyä kuuntelemalla, osoittamalla kiinnostuksensa harjoittelijan ideoihin ja huolenaiheisiin sekä motivoimalla heitä työskentelemään ahkerasti ja saavuttamaan tavoitteitaan.

Seksismin kohtaaminen

“Olen kokenut, että sukupuoleni nähdään ongelmana. Se on aina ollut hienovaraista. Kukaan ei ole koskaan kertonut minulle, että he näkevät minut vähemmän ammattimaisena sukupuoleni vuoksi, mutta he ovat viestineet siitä toisin.”

Muutama nainen ilmoitti kohtaavansa seksismiä. IT-ala ja koodaus on miesten hallitsema ammatti. Kliseen mukaan se on miesten työtä, joka voi joskus tulla esiin. Mitä enemmän naisia tällä alalla on, sitä vähemmän tämä klisee pitää paikkaansa.

MISTÄ LÖYTÄÄ **MOTIVAATIOTA?**

Kuten olemme aiemmin todenneet, vaihtaessaan alaa koodariksi kohtaa monia vaikeita hetkiä. Mikä pitää vastaajat motivoituneina, mikä antaa heille energiaa jatkaa ja käydä nämä vaikeudet läpi?

Itsensä motivointi

“Minua motivoi päättäväisyyteni oppia ja menestyä. Kohtaan sen haasteena”.

Tehtyjen haastattelujen perusteella kävi ilmi, että tärkein motivaation lähde oli todellakin itsensä motivointi. Jotkut naisista luottivat henkilökohtaisiin ominaisuuksiinsa: kärsivällisyyteen ja toivoon, kovaan työskentelyyn edistyäkseen pidemmälle, rohkeuteen tehdä paremmin, kykyyn palautua ja sopeutua tilanteisiin, päättäväisyyteen. Joidenkin tarvitsi vain miettiä aiempaa tilannetta edellisessä työssään tai menneisyydessään motivoidakseen itseään jatkamaan kovaa työtä, koska he eivät enää halunneet palata siihen tilanteeseen uudelleen. He pystyivät luottamaan vahvaan persoonaansa ja motivaatioonsa jatkaa sekä päättää uudelleenkouluttautuminen onnistuneesti.

Kiinnostus IT-alaan /

“Uudelleenkoulutuksen aloittamisen jälkeen olen aina halunnut oppia yhä enemmän ja enemmän”.

Jotkut naiset olivat todella päättäneet olla koodareita eivätkä sallineet itselleen mitään muuta vaihtoehtoa; Tämä osoittaa vahvaa luonnetta ja päättäväisyyden voimaa. Se, missä määrin he pitivät uudesta työkentästään, oli heille todellinen etu jatkaa työntekoa ja käydä läpi monimutkaisempiakin hetkiä saavuttaakseen lopulta ammatillisen tavoitteensa.

Perhe, puoliso, ystävät ja verkosto

“Minua eniten motivoi kumppanini, joka rohkaisi minua aina alkaen ensimmäisestä kurssista, selittäen että tarvitsin aikaa oppimiseen ja kaiken ymmärtämiseen”.

Monet haastatelluista luottivat perheen, ystävien ja mentoreiden rohkaisuihin tai kannustukseen jatkaakseen uudelleenkoulutusta epäonnistuessaan tai lannistuessaan. Heille tarjottu apu ja tuki antoi voimaa ja rohkeutta jatkaa sekä päättää uudelleenkoulutus onnistuneesti.

Myös samoja kokemuksia tunteneiden ja samaa polkua käyneiden ihmisten kanssa puhumisesta voi olla apua. Alan verkostoon kuuluminen oli erittäin hyödyllistä; On todellakin tärkeää tuntee, ettet ole ainoa, joka käy läpi nämä vaikeudet. Verkosto voi myös tarjota sinulle ratkaisuja, jotka auttavat eteenpäin.

Koulutuskeskukset

“Sain motivaatiota koulun tutorilta, hän motivoi minua”.

Kuten aiemmin totesimme, opettajilla oli keskeinen rooli vastaajien motivaation luomisessa. Kouluttajien läsnäolo, apu ja kuuntelutaidot, ystävällisyys ja ymmärrys koettiin tärkeäksi vaikeuksien kohtaamiseen ja voittamiseen.

Kurssikaverit

“Löysin motivaation ryhmästäni; kuuluimme hyvin yhteen; emme halunneet jättää ketään pois, siellä oli suuri yhteenkuuluvuuden tunne”.

Oli erittäin tärkeää pitää motivaatio korkealla kurssikavereiden kesken. Jos luokassa tunnettiin yhteenkuuluvuutta, oppilaat motivoivat, tukivat ja voimaannuttivat toisiaan. Loppujen lopuksi, samalla luokalla olevat käyvät samoja kokemuksia yhdessä. Tämä on täydellinen hetki luoda todellista joukkuehenkeä yhdessä, mikä voi olla yksi heidän vahvuuksistaan koko koulutuksen ajan.

Kehuminen ja onnistuminen

“Kehuminen ja hyvän palautteen saaminen auttoivat paljon!”.

Viimeinen tässä kategoriassa mainittu asia, joka auttoi joitakin haastateltavista, oli hyvän palautteen saaminen. Kehuminen ja onnistuminen motivoivat luonnostaan: kun kuulet, että teet työsi hyvin ja onnistuit, se motivoi. Se saa rauhoittumaan ja auttaa ylittämään epäonnistumisen ja pelon tunteet.

**KLISEET, JOTKA ESTÄVÄT NAISIA
UUDELLEENKOULUTTAUTUMASAT
KODARIKSI JA MUUTTUVAT
ENNAKKOKÄSITYKSET, KUN HE
ETENIVÄT UUDESSA TYÖSSÄÄN**

It-alan ja koodausammatin ympärillä on vahvoja kliseitä, jotka ovat melko laajalti ja yleismaailmallisesti samankaltaisia tähän tutkimukseen osallistuneiden eri maiden kesken: koodari on yleensä mies, yksin työskentelevä nörtti, joka tietää kaiken tietokoneista ja joka on erittäin hyvä matematiikassa. Haastateltavilla oli yhteisiä ajatuksia kliseistä, jotka estivät naisia uudelleenhoukuttamasta koodariksi sekä ennakkokäsityksistä, jotka muuttuivat, kun he etenivät uudessa työssään.

Se on miehen työtä

“Mielestäni IT nähdään edelleen miesvaltaisena alana ja monet pelkäävät uskaltautua tälle alalle, koska he pelkäävät, että heitä syrjitään tai eivät ole niin hyviä tässä työssä kuin miehet”

Ensimmäinen klisee, joka korostuu haastatteluissa, on koodareihin ja IT-alaan liittyvä sukupuoli. Tällä kliseellä on taipumus saada naiset ajattelemaan, että heitä ei hyväksytä tällä alalla tai että on hyvin vaikeaa sopeutua tekniseen yritykseen. Se on miehen työ, eli naiset eivät ole tarpeeksi hyviä tekemään sitä ja heillä ei ole kykyä ymmärtää, miten sitä tehdään. Tämä klisee voi hyvinkin estää joitakin naisia uudelleenhoukuttamasta koodausammattiin.

Kun haastateltavat tekivät ensimmäistä työtään koodarina, tämä klisee suurimmalta osin suljettiin pois. Joidenkin mielestä oli jopa vapauttavaa tuntee olevansa samalla tasolla kuin mies. Itse asiassa ala on maskuliininen vain siksi, että monet miehet työskentelevät sillä, ei siksi etteivät naiset pystyisi hoitamaan alan tehtäviä. On kuitenkin joitakin yrityksiä, joissa edelleen kohdataan kliseen omaista kulttuuria.

Haastatteluissa kerrottiin myös naismallien puuttuvan koodaustehtävissä. Koettiin olevan hyödyllistä, että naiset voisivat tutustua malliin naiskoodarista todetakseen, ettei koodaamisessa sukupuolella ole väliä. Jotkut huomauttivat myös, että avoimien työpaikkojen ilmoituksissa yritykset käyttivät työnkuvauksessa usein miesten sukupuolistermejä, jonka takia osa naisista ei tuntenut voivansa hakea kyseistä työtä.

Se on nörtin työtä

“Koodari on nörttipaika, joka naputtaa koodia ilta toisensa jälkeen ja juo energiajuomaa, kun vihreät numerot juoksevat mustalla taustalla.”

Nörttihahmo erottui myös haastatteluissa. Hupparipukuinen, ujo, ei kovin seurallinen, asuu tietokoneensa kanssa, erittäin älykäs... Koodarialan töitä edustavaa henkilöä kuvattiin aina nerokkaaksi mieheksi.

Ensimmäisen työnsä avulla saadun kokemuksen myötä haastateltavat totesivat, ettei tämä ole ainoa tapa kuvata koodaria. Itse asiassa, vaikka nörttikoodareita todella on, on myös useita erilaisia persoonallisuuksia, jotka ovat hyvin kaukana nörteistä.

Sinulla on oltava tieteellinen tausta

“Pitäisi olla kauhean matemaattisesti lahjakas tai matemaattisen tieteen aineisiin perehtynyt, jotta voi olla todella hyvä koodaamaan”

Toinen koodausalan klisee on, että tällä alalla on oltava hyvin tieteellinen tausta. Todellisuudessa tarvitaan hyvää loogista ajattelukykyä.

Myös matematiikka liittyy usein lahjakkaisiin miehiin, jonka pitäisi todistaa naisille, että heitä ei ole tehty koodaukseen liittyviä töitä varten.

Haastateltavat vahvistivat, että alalla ollakseen ei välttämättä tarvitse olla matemaattisesti lahjakas ja että voit olla koodari myös ilman vaikuttavia matematiikan taitoja.

Sinun täytyy tietää kaikki tietokoneista

“Tietokoneista piti tietää kaikki, kun taas tietojenkäsittelytieteellä ei ole mitään tekemistä sen työn kanssa”

Toinen laajalti levinnyt klisee koodaajista on, että sinun on tiedettävä kaikki tietokoneista. Tämä tarkoittaa, että sinun pitäisi osata rakentaa tietokone, tietää miten se toimii ja niin edelleen. Ja ettei koodaus ole verrattavissa tietojenkäsittelytieteisiin

Koodikieli on hepreaa

“Koodikieli on hepreaa, se on konekieltä, se on jotain hyvin neliömäistä”

Tietokoneen kieli on käsittämätöntä. Sitä on vaikea ymmärtää, se on hepreaa. Koodaaminen on erittäin vaikeaa. Tämä ajatus voi todella saada naiset luopumaan kouluttautumisesta koodariksi. Se voi pelottaa ja saada tuntemaan, ettei tule onnistumaan.

Koodaajat työskentelevät yksin

“Ohjelmoija istuu vain tietokoneen edessä ja työskentelee yksin, mutta itse asiassa ohjelmoijan työ on hyvin usein tiimityötä”

Lopuksi, koodaajien ajatellaan työskentelevän yksin, heidät kuvitellaan yksinäisiksi, jotka istuvat tietokoneensa edessä ainoana työkaverinaan. Haastatteluista saatu palaute osoittautui päinvastaiseksi; Itse asiassa se on hyvin usein tiimityötä, todellista yhteistyötä kollegoiden välillä ja koodarit eivät toimi eristyksissä.

**MIKÄ SAI NAISET OSAKSI 6%
NAISKOODAREISTA MAAILMASSA (JA
16% EUROOPASSA ITC-ALALLA
TYÖSKENTELVISTÄ NAISISTA)**

Monille vastaajille tähän kysymykseen vastaaminen ei ollut helppoa. Tämä voi johtua siitä, että he eivät koe olevansa osa vähemmistöä, mikä puolestaan olisi merkki hyvästä yhteenkuuluvuudesta.

Todistaakseen naisten osaavan ja lisätäkseen edustusta

“Se luo aliedustusta naisille, jotka haluaisivat tulla alalle. Olisi ehdottomasti kaikkien edun mukaista, että alalla olisi enemmän monimuotoisuutta ja suurempaa edustusta”.

Jotkut naiset halusivat todella lisätä naisten lukumäärää alalla. Heille oli tärkeää näyttää muille naisille, että naisena on mahdollista olla koodari. Naisilla on yhtä paljon kykyjä kuin miehillä, se on tasa-arvoasia.

Tuoda uusia näkökulmia

“Joissakin yrityksissä miehet haluavat yhteisöön lisää naisia, naiset tuovat jotain uutta, uusia näkökulmia, uudenlaisen yrityksen”.

Jotkut naiset ovat kokeneet, että yritykselle oli tärkeää tuoda työpaikalle naisten näkökulmia. Nämä yritykset olivat vakuuttuneita siitä, että naiset voisivat tuoda mukaan oman näkökulmansa, uuden sellaisen. Jotkut haastateltavat totesivat myös, että miehet toivoivat naisia alalle, koska he tarvitsivat uudempaa ja monimuotoisempaa näkemystä.

Haastaakseen itsensä

“Halusin todistaa itselleni, ettei vain mies osaa ohjelmoida”.

Jotkin vastaajista näkivät sen haasteena. Uteliaina he päättivät ottaa haasteen vastaan, jotta voisivat todistaa, että myös naiset voivat olla koodareita. Koodaaminen ei myöskään ole sukupuolesta kiinni. Tämä lisäksi yksi vastaajista ilmoitti, ettei hän halunnut asettaa itselleen minkäänlaisia rajoituksia!

MITÄ **ESTEITÄ** HE KOHTASIVAT JA
MITEN HE VOITTIVAT NE?

Yllättävän suuri osa haastatelluista ei kokenut kohdanneensa esteitä uudelleenoulutuksessaan koodariksi.

Sukupuoleen perustuva syrjintä

“Joskus on tultava osaksi kaikkia miestiimejä ja jotkut heistä huomauttavat mielellään sukupuolestasi”.

Stereotypiat, jotka vaativat sinua olemaan tätä tai tätä, johtavat joskus sukupuoleen perustuvaan syrjintään. Osa haastatelluista naisista joutui kohtaamaan työnantajiensa väärä uskomuksia naisista, joista osaa oli vaikea kohdata ja päästä niistä yli. Joskus heitä pidettiin vähemmän pätevinä kuin miestä, jolla oli täsmälleen sama ammattipätevyys. Puhumme jälleen ennakkokäsityksistä, jonka mukaan naiset eivät sovellu yhtä hyvin ohjelmoijiksi kuin miehet. Jotkut vastaajistamme kertoivat, että joskus jopa jotkut muut naiset sanoivat, että tällainen ura ei ollut heitä varten, koska se ei sovellu naisille!

Miten se voitetaan?

Vastaajamme tarjosivat kahta tapaa tämän esteen voittamiseen. Ensimmäiseen kuuluu oman persoonallisuuden ja luonteen työstäminen. Naisten on luotava kova kuori työssään, heidän on oltava tiukkoja ja heidän on oltava työssään vakuuttavia. Jotta heitä ei lannistettaisi, heidän on työskenneltävä henkisten vahvuuksien kanssa ja tultava vahvoiksi, jotta he voisivat hallita tällaisia monimutkaisia tilanteita.

Haastattelujen mukaan toinen tapa näiden tilanteiden voittamiseen on sanoittaminen. Naisten on puhuttava näistä syrjivästä kommentteista, jotta ne loppuisivat mahdollisimman pian. Nämä kommentit on tuotava esiin. Mitä enemmän naiset puhuvat näistä tilanteista, sitä enemmän ne tuodaan esiin sekä sitä nopeammin ne pysäytetään.

Naisten puuttuva läsnäolo

“Luulen, että koska miehet ovat alalla enemmistö, monissa organisaatioissa ei ole kehitetty ratkaisuja, jotka voisivat kannustaa naisia.”

Yksi merkittävä este alalla on naisten edustuksen puute, joka voi johtaa sekä epäsuoraan että suoraan syrjintään.

Itse asiassa naisten edustuksen puute alalla voi vaikuttaa työvoimaneuvojiin tai työneuvontaelimiin siten, että naisia ei ylipäätään ohjata uudelleenkouluttautumaan koodareiksi. Neuvojat eivät ajattele naista koodarina, joten he eivät osaa ohjata heitä tähän työhön. Näin ollen syrjintä kohdistuu suoraan naisiin. He voivat pelätä olevansa tiimensä ainoa nainen ja se voi saada heidät luopumaan uudelleenkouluttautumisesta koodausammattiin.

Miten se voitetaan?

Tarvitsemme vain lisää esimerkkejä naiskoodaareista. Heidät on saatava valokeilaan. Meidän on muutettava ihmisten ajatuksia ja saatava heidät ajattelemaan koodareina myös naisia. Järjestöillä, neuvonantajilla, yhdistyksillä, verkostoilla ja työvoimakeskuksilla on ehdottomasti oma roolinsa tässä tehtävässä. On tärkeää, että he tutustuvat yhä useampiin naisiin tällä alalla ja osoittavat heille, että meidän on kannustettava lisää naisia tällä alalle. Tällainen työ on sekä miehille että naisille. Tätä varten on tarpeen tuoda tätä aihetta esille, saada aikaan muutoksia yleisissä ajatuksissa ja saada ymmärtämään, että myös nainen voi suunnata kohti koodarityöpaikkoja. Heidän työhön on sisällytettävä, että myös naista voi ehdottaa uudelleenkouluttautumaan koodariksi.

Itseluottamuksen puute

“Suurin este on nainen itse ja ajatukset, joita jotkut naiset kokevat itsestään”.

Jotkut haastateltavat korostivat myös naisten itselleen asettamia esteitä, jonka vuoksi vähätellään omia saavutuksiaan ja suoriutumistaan. He itse voivat olla suurin este urallaan, jos he vähättelevät työtään ja kykyjään itseluottamuksen puutteen vuoksi. He voivat siten vaipua omiin pelkoihinsa. Tällaiset tunteet voivat saada luopumaan uudelleenkouluttautumisesta koodausalan töihin tai jopa luopumaan uudelleenkouluttautumisesta jollekin toiselle alalle. Pieni epäonnistuminen kouluttautuesssa uudelleen voi pilata tämän kaiken ja sillä voi siten olla suuri vaikutus.

Miten se voitetaan?

Tapa, joilla naiset käsittelevät epäonnistumistaan ja joka suoraan vaikuttaa tekoihin, on erittäin tärkeä. Naisten on oltava vahvoja, päättäväisiä ja varmoja kyvyistään. Tässä korostuu jälleen heidän tuttaviansa merkitys: he tarvitsevat tukea, rohkaisua, kannustusta muilta ihmisiltä. Perhe, ystävät, kollegat, ammatillinen verkosto. Kaikki voivat auttaa ja lieventää tuota estettä. Valtion organisaatiot, työvoimaneuvojat, yhdistykset voivat luoda suunnitelman ennen uudelleenkoulutuspolkua ja olla koko sen ajan tukena varmistaakseen, että itseluottamuksen puute ei ole syy naisen luovuttamiseen.

Perhe-elämä ja sosiaalinen paine

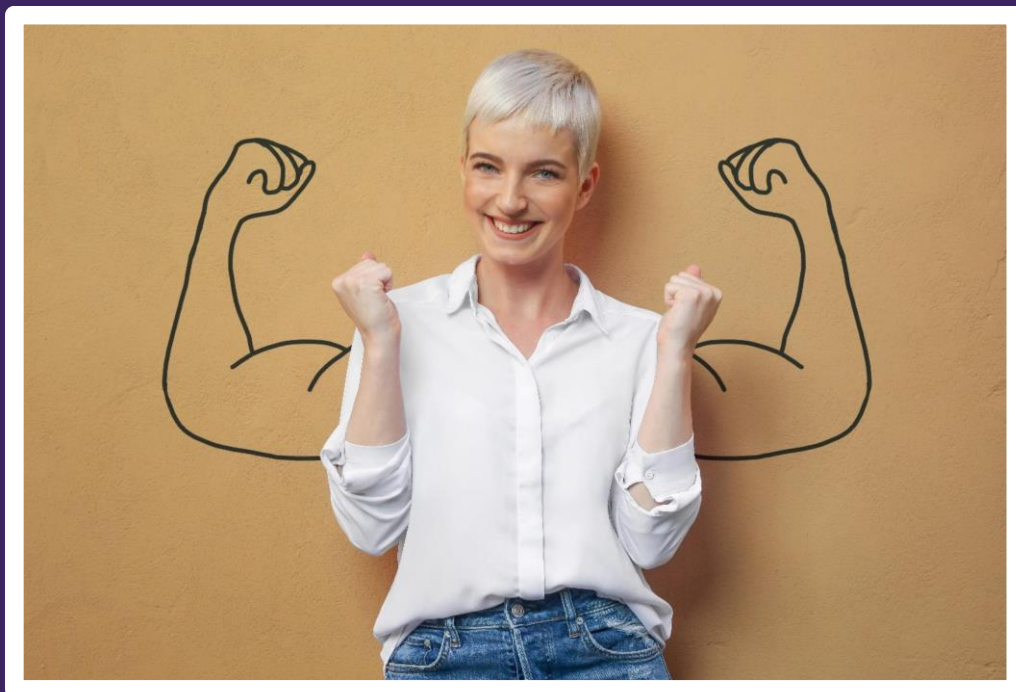
“Naisiin kohdistuva sosiaalinen paine on hyvin kouriintuntuva. Työn ja henkilökohtaisen elämän välillä jongleeraaminen on suuri haaste, jonka väliltä on löydettävä tasapaino ja tehtävä molemmat parhaalla mahdollisella tavalla.”

Joskus perhe voi haastaa uudelleen koulutusta ja vaikuttaa jopa siihen, että se päättyy. Jotkut naiset huomasivat, että heidän oli pakko luopua ammatillisista unelmistaan, koska heidän odotettiin huolehtivan koko perheen taloudesta. Tämä on jälleen sekä huomio että selkeä este. Sosiaalinen paine voi olla naisille kova ja sen lisäksi jotkut naiset voivat taipua kohdattujen vaikeuksien vuoksi. Naisilla, joilla on lapsia, on uudelleen koulutuksen aikana tehtävä työtä sekä uran eteen että kotona ja se voi olla lannistavaa.

Miten se voitetaan?

Avainasemassa on kommunikaatio. Naisten on kommunikoitava perheensä ja kumppaninsa kanssa. Heidän on ennakoitava uudelleen koulutuspolun varrella mahdollisesti tulevia asioita ja keskusteltava niistä. Heidän on yritettävä päästä kotona kompromissiin. Naisten on puhuttava ja varoitettava perhettään vaikeuksien ilmetessä. Toisaalta muiden perheenjäsenten tulisi olla tarkkaavaisia huomaamaan mahdollista stressiä ja vaikeuksia reaaliajassa. Joskus naiset voivat olla hieman hämmentyneitä töissä tai henkilökohtaisessa elämässä ja rajan piirtäminen niiden kahden välille ei välttämättä aina onnistu. Siksi perheen tai ystävien tuki on ratkaisevaa.

Lopuksi voimme todeta, että vaikka suurin osa haastatelluista naisista kohtasi yhden tai useamman edellä mainituista esteistä, he olivat kaikki riittävän vahvoja voittamaan ne ja jatkamaan työtään lopullisen tavoitteensa saavuttamiseksi.

**MITÄ UUDELLEENKOULUTUS TOI
HEIDÄN ELÄMÄÄNSÄ?**

Vastaukset tähän aiheeseen voidaan jakaa kahteen osaan: psykologiset hyödyt ja fyysiset edut.

PSYKOLOGISET HYÖDYT

Hyvinvoinnin tunne

“Tämä työ tuo minulle tyyneyttä, rauhallisuutta ja yleensä enemmän onnellisuutta työssä”.

Jotkut haastateltavat etsivät älyllisiä haasteita ja saivat niitä. Toiset olivat onnellisempia, vähemmän huolestuneita ja tunsivat yleisesti olonsa rauhallisemmaksi.

Henkilökohtainen hyvinvointi on ylivoimaisesti se etu, jonka haastateltavat mainitsivat eniten. Nyt kun heillä on työ, joka piristää heitä. He ovat määrätietoisia ja kokivat kehittyneensä ammatillisesti. Jotkut kokivat saaneensa enemmän itselleen, nyt he olivat itsenäisempiä. Työkentän muutos uudelleen koulutuksen myötä sai heidät tyytyväisiksi. He osoittivat itselleen ja kaikille muille, että he pystyvät siihen. He saavuttivat jotain ja tuntevat siitä helpotuksen tunnetta.

Lisää itseluottamusta

“Tämä uusi ura antoi minulle itseluottamusta, itsetuntoa ja tietoisuutta taidoistani”.

Kun he päättivät uudelleen koulutuksensa ja useimmiten myös löysivät työpaikan, vastaajat vahvistivat kasvattaneen itseluottamustaan. Ilo omasta menestyksestä teki heistä vahvempia ja tietoisempia omista taidoistaan. Saavutettu menestys sai heidät ymmärtämään, mitä he olivat kokeneet ja kuinka paljon he olivat tehneet työtä saavuttaakseen unelmansa.

Parempi elämänrytmi

“Työ on joustavaa. Työaikani ja työtekopaikkani ovat todella joustavia. Työ ei ole sidottu aikaan ja paikkaan”

Suurin osa haastatelluista totesi, että heidän uusi työpaikkansa tarjosi heille hyvän työ- ja vapaa-ajan tasapainon. Sen ansiosta he pystyvät antamaan parastaan kummallakin saralla. Tämä johtuu siitä, että useimmat IT-/ohjelmistoalan työnantajat tarjoavat joustavia työaikoja ja etätyötä. Työn joustavuuden ansiosta he voivat järjestää aikataulunsa työnsä ja perheensä tarpeiden mukaan, joka näkyi heidän arjessaan positiivisesti.

FYYSISISET EDUT

Parempi palkkataso

“Taloudellisesti se oli ehdottomasti positiivinen muutos. Olen vihdoin päässyt muuttamaan vanhempieni asunnosta, asun yksin, minulla ei ole enää rahahuolia”.

Monet vastaajat korostivat sitä, että heidän uusi työpaikkansa tarjoaa erittäin hyvää palkkaa jopa aloittelijoille. Jotkut haastateltavat mainitsivat saavansa suurempaa palkkaa koko urallaan. Jotkut jopa lisäsivät, että he eivät enää panikoi kuun lopussa; he olivat taloudellisesti vakaampia.

Joskus se, että koodaajista puuttuu naisia ja että yritykset etsivät nimenomaan naiskoodareita, johti siihen, että he saivat parempaa palkkaa kuin miehet. Vastaajat kertoivat tämän lisäksi, että tällä alalla he voivat kiivetä palkkaportaita hyvin nopeasti. Koska palkankorotus on konkreettinen etu, he tuntevat olonsa mukavammiksi ja vähemmän stressaantuneiksi.

Parempi urakehitys

“Minulle tarjotaan mahdollisuutta edetä uralla eteenpäin, ja siten parempaa palkkaa”.

Monet naiset vastasivat, että heillä on tällä alalla enemmän mahdollisuuksia saada parempia työpaikkoja ja myös kehittyä ammatillisesti.

Turvallisempi ala

“Nyt minulla on vakaa työ. Ja löydän varmasti toisen tarvittaessa”.

Tällä alalla on paljon rekrytointia ja siksi jotkut naiset vastasivat tuntevansa olonsa nyt turvallisemmaksi. Heillä on vakaampi työ ja he tietävät, että jos he haluaisivat löytää uuden työpaikan, se ei olisi niin vaikeaa. Tämän lisäksi yritykset joskus odottavat heitä..

SUOSITUKSIA NAISELLE, JOKA
HARKITSEE KOODAUSALAA.

Joidenkin hyvin käytännönläheisten uudelleenhoulttautumisneuvojen lisäksi (kuten etsi mahdollisuuksia, pidä itsesi kartalla koulutusmahdollisuuksista, keskustele neuvonantajien kanssa...) haastateltavien suosituksissa nousee erilaisia teemoja:

Kokeile sitä ennen kuin aloitat

“Voit aloittaa hitaasti kuuntelemalla podcasteja, seuraamalla opetusohjelmia YouTubessa, seuraamalla verkkokursseja... Näin voit varmistaa, pidätkö siitä todella”

Monet haastateltavat neuvoivat kokeilemaan koodausta ennen uudelleenhoultutuksen aloittamista. On olemassa monia ilmaisia kurssseja, verkkokursseja, testejä, avoimia luokkahuoneita, MOOC:eja, opetusohjelmia, workshopeja. Niitä voi kokeilla vahvistaakseen tunnettaan, pitääkö tästä alasta vai ei. Nämä työkalut voivat myös auttaa huomaamaan työn haasteita. Näin voit tutustua koodaamiseen ennen kuin otat ison askeleen ja todella kouluttaudut koodausammattiin. Kun saat yleiskuvan ammatista ja alalla tarvittavasta osaamisesta, sinulla on paremmat edellytykset huomata, mitä aidosti haluat tehdä tulevaisuudessa.

Älä tee sitä yksin

“Etsi joku, joka voi toimia mentorinasi, vaikka se ei olisi vain yksi henkilö. Internetissä on yhteisöjä, jotka voivat auttaa”.

On tärkeää pystyä pyytämään ja hakemaan apua. Monet haastateltavat korostivat, kuinka hauskaa uudelleenhoulttaminen oli mentorin, vertaisryhmän, vahvan verkoston, internetyhteisöjen, valtion organisaatioiden ja muiden yhdistysten tarjoaman avun ansiosta. Suuri etu on, että he tunsivat alan hyvin ja siten pystyivät tarjoamaan asianmukaista ohjausta. Yksin on helppo eksyä ja ilman apua asiat voivat vaikeutua paljon.

Ole valmistautunut, se on sijoitus

“Jos haluat jotain, voit saavuttaa sen, sinun täytyy vain tehdä paljon työtä sen eteen”.

Kuten monet haastateltavat huomauttivat, uudelleenhoulttautuminen on enimmäkseen kovaa työtä. Se voi olla rankkaa ja sen takia voi tulla unettomia öitä. Se on myös pitkä matka ja kaikkien on oltava valmiita panostamaan siihen. On tärkeää olla realistinen työn määrään liittyvissä odotuksissa, mutta myös kärsivällinen kouluttautuessaan uudelle alalle. Koodausalan uudelleenhoultutusta ei pidä ottaa kevyesti ja on tärkeää olla valmistautunut. Sinnikkyys, kova työ, uhraukset ja investointi johtavat onnistuneeseen lopputulemaan ja se on sen arvoista!

Usko itseesi ja ympäröi itsesi ihmisillä, jotka uskovat sinuun

“Ole itsevarma, usko itseesi. Saatat tarvita jonkun auttamaan sinua ylläpitämään motivaatiotasi, koska et ehkä pysty siihen itse”.

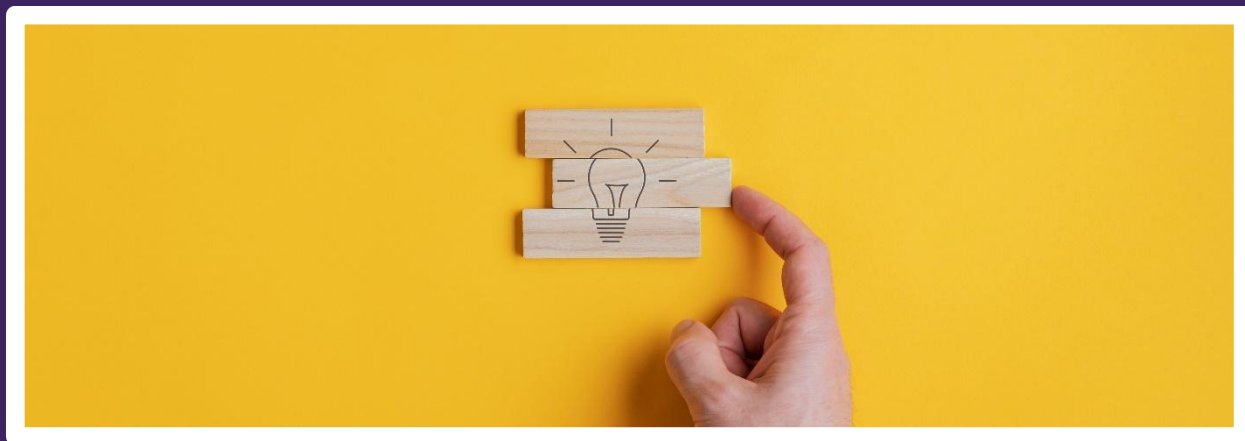
Tämä suositus nousi esiin useissa haastatteluissa: löydä polkusi ja seuraa sitä, älä vertaa itseäsi muihin, usko itseesi. Tämän lisäksi monet korostivat, että on tärkeää valita ne ihmiset, joilta haet tukea. On myös varmistettava, että ympärilläsi ovat vain ne, jotka ymmärtävät sinua, kannustavat sinua ja antavat sinulle voimaa. Vältä ihmisiä, joilla on kielteisiä asenteita ja jotka saattavat vetää sinut kriisin aikana alas. Perheellä ja ystävillä on tärkeä rooli motivoida uudelleen koulutuspolulla.

Anna mennä

“Lähde rohkeasti alalle. On vain voitettavaa. Tässä alassa ja teknologiassa vain taivas on rajana sille, mitä voi tehdä. Voit aina lähteä pois, jos et tunne olosi mukavaksi”.

Jos pidät siitä, anna mennä: uskalla. Vastaajat kehottivat myös olemaan epäröimättä. Kokeillessasi et menetä mitään ja kaikki matkan aikana saadut kokemukset vahvistavat sinua varmasti.

Tutkimukseen vastanneet kertoivat, että se tulee olemaan vaikeaa ja vaatii paljon työtä, mutta he suosittelevat kokeilemaan sitä rohkeasti.

PÄÄTELMÄT JA KESKEISET OPIT

Haastatteluissa annettiin hyviä näkemyksiä, motivoivia tekijöitä ja esteitä, jotka mahdollisesti estävät työttömiä ja/tai epävarmoissa työsuhteissa olevia naisia kouluttautumisesta uudelleen koodariksi.

Tunnistetut teemat ja keskeiset havainnot ovat:

Monipuolisempi edustus naiskoodareita

Kliseet tyypillisen koodaajan tai ohjelmoijan ympärillä ovat melko yleismaailmallisia: nörtti matemaattinen mies, päällä huppari, hyvin tekninen, ei kovin seurallinen. Monipuolisemman edustuksen lisääminen on välttämätöntä ja se on asia, jota voimme tutkia osana BWC-hanketta: edustaa menestyviä uudelleenkoulutettuja naisia, monipuolisempia etnisiä ryhmiä, monipuolisempaa elämäntapaa, monipuolisempaa taustaa jne...

Yksi oletettu asia naisista on se, että heitä ei ole tehty koodaamaan/IT-alalle. Siksi on tärkeää luoda mahdollisuuksia, joissa koodarit ja erityisesti naiskoodarit voivat jakaa asiantuntijuuttaan keskenään, oppia toisiltaan sekä mentoroida toisiaan.

Ollaan valmiita tukemaan naisia, kun he uudelleenkouluttautuvat kohti koodausalaa

Oli silmiinpistävää, missä määrin naisten menestykseen kouluttautuessa uudelleen koodariksi vaikutti, että yhteiskunta heidän ympärillään uskoi heihin: perhe, ystävät, kollegat sekä erityisesti valtion organisaatiot, työvoimakeskukset, neuvonantajat... Ei voi odottaa naisen menestyvän, jos hän ei saa tukea, apua tai kannustusta näiltä ympärillään olevilta tahoilta. Toisaalta on luonnollista, että vanhemmat tai ystävät ovat huolissaan lapsensa tai ystävänsä menestyksestä ja selviytymistä taloudellisesti.

Voisi olla mielenkiintoista miettiä uudelleen tapaa, jolla koodausalan työstä opetetaan työvoimakeskuksissa ja valtion organisaatioissa. Miten he myyvät tätä uraa ja miten he ajattelevat naisia koodareina. Jotkut haastateltavat kommentoivat neuvonantajinsa puutteellista tietämystä koodauksesta/ohjelmoinnista. Tässä on paljon parantamisen varaa. Meillä on mahdollisuus lisätä työvoimakeskusten ja neuvoa-antavien tahojen tietoisuutta siitä, mitä taitoja työttömät, heikosti koulutetut naiset sekä epävarmassa työssä olevat naiset tarvitsevat, jotta he voisivat uudelleenkouluttautua IT-alalle. Voimme pohtia työkaluja, joiden avulla ohjaajat voivat olla parempia tukijoita naisille. Sen voi myös nimetä esimerkiksi "Kuinka vakuuttaa naiset uudelleenkouluttautumaan koodariksi (tai miten heidän pelkonsa eivät vaikuta liikaa)?" Tärkeintä on auttaa naisia löytämään tuki, jonka avulla he saavat parhaat optimaaliset mahdollisuudet menestyä.

On myös tärkeää selittää työvoimaneuvojille koodausalasta. Jotkut haastateltavat ovatkin havainneet, että työvoimakeskusten ja -organisaatioiden on vaikea antaa tietoa työpaikoista, joita pidetään hyvin teknisinä. Avainasemassa voi olla saada heidät ymmärtämään koodaamiseen liittyvää työtä, puhua kansantajuisesti sekä määritellä miksi ja miten koodarina toimitaan.

Alku: keskeinen hetki

On tärkeää auttaa ja tukea naisia erityisesti heidän matkansa alussa. Monet haastateltavat kertoivat alussa olleesta hämmennyksestä tunteesta, tietämättömyydestä mistä aloittaa tai mistä löytää apua, valtavasta työstä ja kaikesta uudesta. On tärkeää auttaa heitä päästämään irti virheiden pelosta ja korostaa, että pienet askeleet joka päivä auttavat selkeyttämään tulevaisuutta. Järjestön, yhdistyksen tai työvoimaneuvojan tuki ja seuranta on tässä vaiheessa ratkaisevan tärkeää, jotta naiset selviäisivät uudelleenkoulutuksensa vaikeimmista vaiheista.

Olemalla rohkaiseva mutta realistinen

Kuten aiemmin todettiin, monet haastatelluista huomauttivat uudelleenkouluttautumisen olevan enimmäkseen kovaa työtä. On tärkeää olla rohkaiseva ja realistinen uudelleenkouluttautumisen realiteeteista sekä tietää mitä sen aikana voi tapahtua. On välttämätöntä olla valehtelematta naisille ja olla realistisia: kouluttautuminen koodariksi on investointi ja se on erittäin kovaa työtä, mutta se on myös sen arvoista. Tuki on yksi avaintekijöistä, jonka avulla he voivat kohdata haasteen. Yhdistykset, valtion toimijat ja työvoimakeskukset voivat vaikuttaa positiivisesti naisten pysymistä mukana.

Verkostoituminen ja mentorointi rohkaisee

Kerrattuna, on tärkeää hakea apua koko uudelleenkouluttautumisen aikana. Olisi hyvä, että naiset voivat luottaa tukeen ja vahvoin verkostoihin: yhdistyksiin, yhteisöihin, ammatillisiin verkostoihin... Uudelleenkouluttautuvan henkilön on tärkeää tietää, missä hän voi esittää yleisiä kysymyksiä ja keneltä hän voi kysyä vastausta sellaisiin kysymyksiin, joihin perheenjäsenet eivät osaa vastata. Nämä avut ja neuvot auttavat varmasti naisia kohtaamaan monia vaikeuksia uudelleenkoulutuspolullaan.

NÄKÖKULMAMME AVAAMINEN - MALTAN ESIMERKKI

Maltan koulutusjärjestelmä

Maltan koulutuksesta säädetään vuoden 1998 koulutuslailla ja sen muutoksilla. Opetusministeriö vastaa valtion koulujen hallinnosta, organisaatioista ja taloudellisista resursseista kaikilla koulutusasteilla. 5–16-vuotiaiden oppivelvollisuus muodostuu alakoulujen kuuden vuoden ohjelmasta (5–11-vuotiaat) sekä viiden vuoden ohjelmasta yläkouluissa (11–16-vuotiaat). Peruskoulun jälkeistä koulutusta annetaan lukiossa (16–18-vuotiaat) kahden vuoden ohjelmassa ja ammattikoulujen 2–4 vuoden ohjelmissa (16–20-vuotiaat). Korkea-asteen koulutusta antaa Maltan yliopisto (ikätaaso 18+)

Valtion koulutus on maksutonta esiopetuksesta korkea-asteen koulutukseen asti. Oppivelvollisuusaikana valtion opetukseen osallistuville opiskelijoille tarjotaan ilmaisia oppikirjoja ja koulukuljetuksia. Maltan yliopisto, valtion rahoittama instituutti, tarjoaa korkea-asteen koulutusta ja on täysin itsenäinen. Maltan taide-, tiede- ja teknologiayliopisto sekä matkailualan tutkimuslaitos tarjoavat ammatillista jatko- ja korkea-asteen koulutusta.

Maksuttoman opetuksen lisäksi Maltan hallitus myöntää lukiossa, sen jälkeisissä oppilaitoksissa sekä yliopistossa opiskeleville päätoimisille opiskelijoille opintotukea suoraan heidän pankkitileilleen. Opiskelijoiden avustava rahoitusjärjestelmä toimii kelpoisuussäännösten, ohjeiden ja oikeudellisen lain mukaisesti, joka on nimeltään L.N. 308 2016.

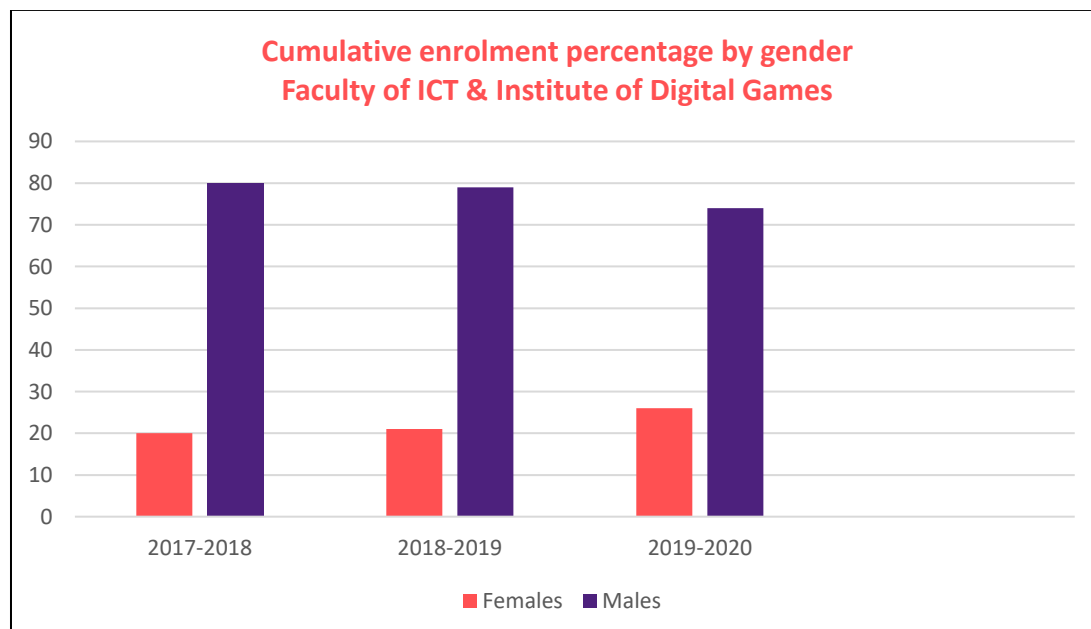
Edellä mainittu helpottaa suuresti opiskelijoita, jotka ovat kiinnostuneita mistä tahansa ammatista. Se poistaa taloudellisen taakan, joka tavallisesti liittyy korkea-asteen opintoihin. Tästä syystä Malta on vaikeampaa löytää henkilöitä, jotka kouluttautuvat uudelleen aikuisina, kuin taas muista Euroopan maista, joilla on erilainen toimintatapa kuin Maltalla.

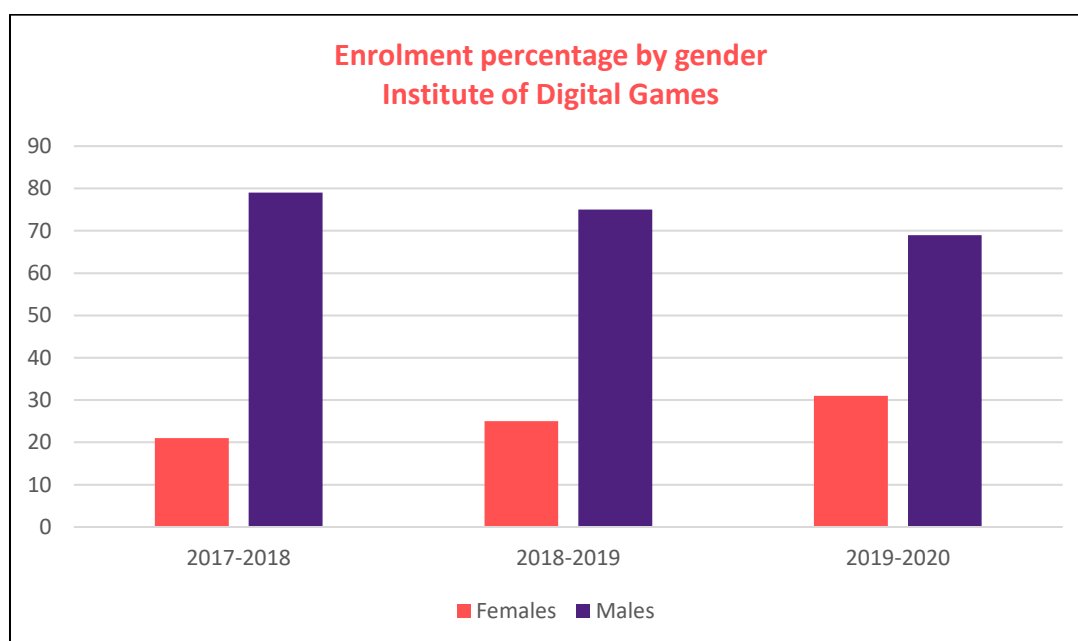
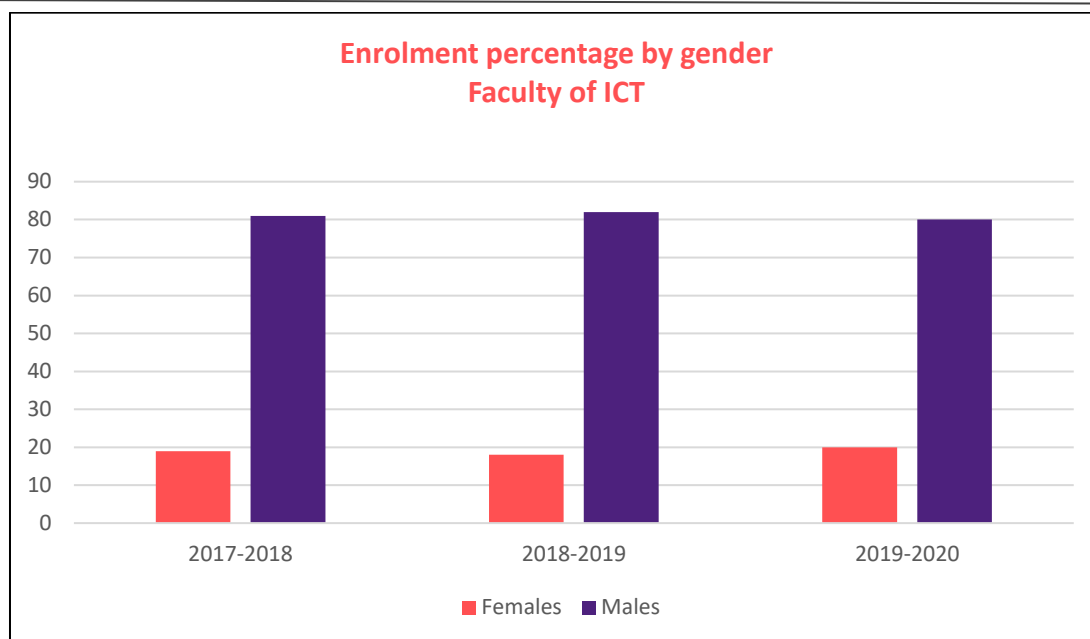
Kenttätutkimuksen lisäarvo

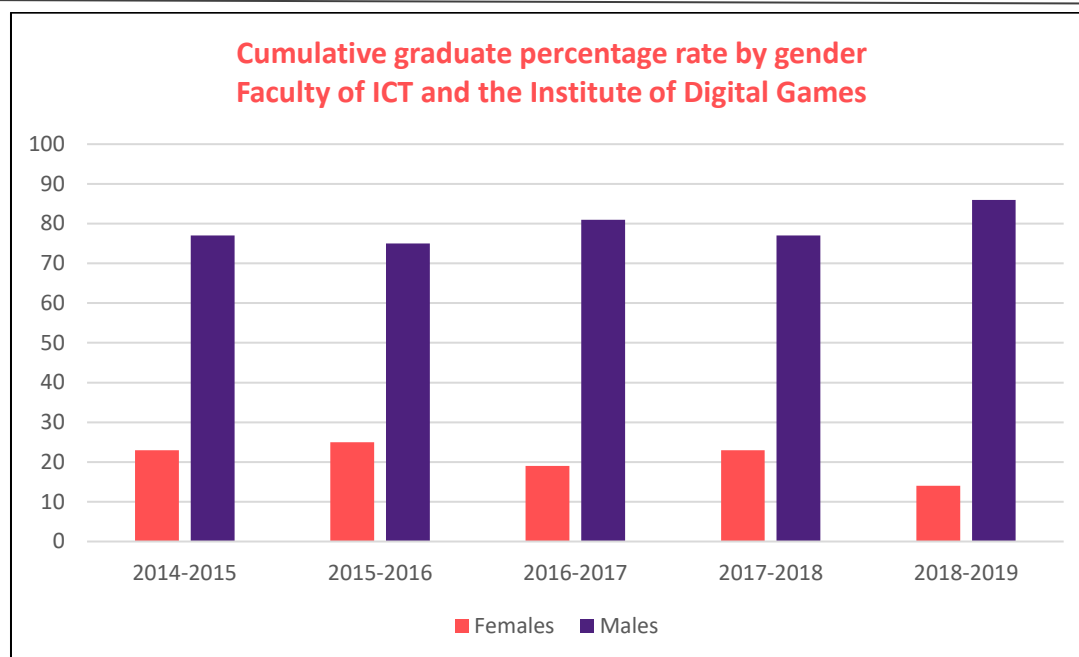
Eri ryhmät ja akateemiset toimijat totesivat IO1-liittyviin suosituksiin tutustuessa, että naisia ei yleensä suunnata tekniselle alalle missään koulutusvaiheessa. Haastatteluissa tuotiin toistuvasti esille, että "Becoming a Woman Coder" ehdottamaa lähestymistapaa voitaisiin soveltaa myös toisen asteen opettajien ja uravalmentajien ohjauksessa. Jos naiset tutustuvat IT- ja koodausalaan varhaisessa iässä, he voivat jo silloin muokata tulevaisuuttaan, ottaa alan opintoja ja tehdä oikeita valintoja.

Vaikka muilla kumppaneilla ei ole samanlaista koulutusjärjestelmää maissaan, he törmäsivät samaan kenttätutkimuksia tehdessään. IT-alalla olevien naisten vähäinen edustus näkyy myös koko Euroopassa ja siihen voi tutustua Euroopan komission verkkosivuston "Women in Digital" -osiossa: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/women-digital-0>

Maltan paikallisesta näkökulmasta tätä toteamusta voidaan perustella tarkemmin, kun tarkastellaan tilastoja opiskelijoista, jotka ovat viime vuosina ilmoittautuneet ja valmistuneet tietotekniikkaan liittyvistä tiedekunnista Maltan yliopistossa (tieto- ja viestintäteknikan tiedekunta, digitaalisten pelien instituutti).

Naisopiskelijoiden lisääntyvä tietoisuus, osallistaminen ja osallistuminen teknologiaan, koodaamiseen ja muihin digitaalisiin vaihtoehtoihin parantaisi varmasti edellä mainittujen prosenttiosuuksien tasapainottamista.

Näin ollen kohdentaminen naisiin varhaisesta vaiheesta lähtien on todettu tärkeäksi toimeksi naisten edustuksen lisäämiseksi ITC-alalle, joka on myös Euroopan komission strategian mukaista

Viittaukset:

<https://mut.org.mt/information/education-system-overview/>

<https://education.gov.mt/en/studentsgrants/Pages/About%20Us/Overview.aspx>

<https://www.um.edu.mt/about/facts/numbers>

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/increase-gender-gap-digital-sector-study-women-digital-age>

Euroopan komissio on rahoittanut ja tukenut tätä projektia.

